

Arvid Helto

SELSKAPET

**ÅRSHEFTE
2006**

ÅRSHEFTE FOR OLAV SLETTO-SELSKAPET

Olav Sletto – selskapet gav i 2002 ut si fyrste årbok. Ei slik bokutgjeving er eit tungt lyft for eit selskap med så avgrensa økonomiske midlar som det me rår over. Difor vart det og sagt at ei fylldig årbok med stive permar kunne ein ikkje venta seg kvart år.

I 2004 og 2005 vart det gjeve ut årshefter som vart vel mottekne av medlemene.

Styret fylgjer opp dette også i 2006 og vonar at stoffet også dette året vil vera av interesse for alle Sletto-vener.

Av særskilt interesse dette året, er ordlista som Olav Lia har laga. Lia var medlem av Olav Sletto-selskapet frå starten, og som pensjonist arbeidde han mykje med stoff frå Sletto-bøkene. Då han vart alvorleg sjuk, sa han frå at han ynskte at Sletto-selskapet måtte få det han hadde arbeidd med dei siste åra. Han ynskte og at det i staden for blomar i gravferda hans, kunne bli gjeve ei pengegåve til Olav Sletto- selskapet. Me er svært takksame for det Olav Lia gjorde for selskapet vårt, og det gler oss å kunne presentera i dette årsheftet noko av det han hadde arbeidd med.

Me takkar og alle som har sendt oss stoff til dette årsheftet – og oppmodinga til alle medlemmer om å koma med større eller mindre bidrag til årshefta våre, står framleis ved lag!

Årsheftet er i fyrste rekkje meint for medlemene i selskapet og er såleis ein ganske "eksklusiv" publikasjon, trykt i eit opplag på 125 eksemplar. Medlemstalet i Olav Sletto – selskapet kjem til å passera 100 i år, og me oppmodar alle medlemmer om å gjera ein aktiv innsats som medlemsvervarar. Medlemspengane er 100 kroner året som kan innbetalast til Olav Sletto – selskapet, Høgehaugvegen 11, 3576 Hol på bankkonto 2333.22.62998.

Sjå og internettsida vår: www.olavslettoselskapet.no

Styret.

Kåre Olav Solhjell
Republikanaren Olav Sletto

Gløymde republikanarar

Under feiringa av hundreårsjubileet for unionsoppløysinga i 1905 oppstod det ny interesse for dei politiske haldningane i Hallingdal på den tida. Det har vore skrive fleire artiklar om emnet, til dømes i Dølaminne og i Hallingdølen. John Johnsen på Ål har såleis skrive utførleg om dei republikanske stemningane. Republikanarane stod etter alt å dømme sterkare enn det ein får inntrykk ved å lese i bygdebøkene. Det kan komme av at republikanarane vart meir lågmælte med åra, etter at dei såg korleis den nye kongen og familien hans tedde seg. At klokkaren i Hol, S. Reinton, som var Olav Slettos store velgjerar og forbilde, også var ihuga republikanar, det finn ein ikkje ut ved å lese dei bygdebøkene som sønene hans har skrive.

Republikk eller kongedømme?

Spørsmålet om unionsoppløysinga var kopla saman med spørsmålet om kongedømme eller republikk. Det er forklaringa på at såpass mange forsvara unionen så lenge som dei gjorde. Dei kongevennlege såg ikkje noko alternativ til svenskekongen. Kasta ein frå seg kongen, ville vi få ein republikk med fritt spelerom for venstreradikale og sosialistar. Men så skjedde det eit opinionsskifte kring nyttår i 1905. Konsulatsaka låste seg på ein slik måte at til og med kongevennlege høgrefolk ikkje såg nokon annan utveg enn å la unionen fare. Då var dei også budde på å godta republikk

om det vart nødvendig. Republikken har truleg aldri hatt så mange forsvarar i Noreg som denne våren.

Det kan beint fram sjå ut til at republikanarane hadde overtaket ei stund. Men Christian Michelsen ville få til ein mest mogleg smidig og samlande overgang. Han forstod at det ville lykkast best om landet fekk ein ny konge. Det hadde også med stemninga i Stortinget å gjere. Og det galdt å skaffe godvilje blant stormaktene i Europa, der berre Frankrike var republikk. Michelsen allierte seg difor med republikanaren Fridtjof Nansen. Først reiste han til utlandet for å lodde stemninga der. Deretter reiste han landet rundt og agiterte for kongedømme. Når det kom til stykket, støtta folket opp om ein slik kurs. Også mange venstrefolk valde å støtte regjeringa heller enn å halde fast på sitt prinsipielle standpunkt mot kongedømmet.

Folkeavstemminga i november 2005

Vi veit ikkje kva klokkaren stemte. Kanskje hadde han resignert alt før valet? Dottera hans, Gudrun, som var elev på folkehøgskolen på Voss dette året, kalla i dagboka si svenskekongen for "framandoksen". Men ho sukka resignert over valresultatet: "Ja, ja, so vart det konge lell".

Folkeavstemminga viste at det var flest standhaftige republikanarar øvst i dalen. Det viste seg å bli 131 som stemte for republikk i Ål, og 33 i Hol. Det tilsvarar 20 prosent for republikk. I Gol og Hemsedal stemte berre 2,4 prosent for republikk.

Olav Sletto på Notodden

På denne tida gjekk Olav Sletto på lærarskolen på Notodden. Han skreiv rett som det var oppglødde brev til klokkaren heime i Hol. ”Det er verkelegt som eit vendepunkt i vaar saga no”, skreiv han den 5. mars 1905. Så vart han vald til formann i 17.mai-komiteen og kjende seg som ”den megtigaste mann paa heile Notodden”. Den 12. juni skreiv han ei gratulasjonshelsing til klokkaren: ”Til lukka med det frie Norig!”. Det var denne våren at diktardraumane kom over han for alvor. Han tenkte han var kåra til ei særskilt oppgåve i det nyfødde Norig . Heile korrespondansen med S. Reinton kan lesast i den årboka Olav Sletto-selskapet gav ut i 2002.

Olav Sletto var for ung til å ha stemmerett i 2002. Man var ikkje for ung til å ha meiningar, han mangla heller ikkje frimod til å gi uttrykk for dei. I eit brev til S. Reinton 20. november 1905 kalla han beint fram kongen for ”den store lygni”. Klokkaren svara ikkje på brevet, og han røpar ingen stad i breva si republikanske grunnhaldning.

Heile brevet frå Olav Sletto til S. Reinton 20. november 1905 følgjer her:

Den store lygni, som heiter kongen

Notodden 20de november 1905

Kjære lærar!

Du maa endeleg orsaka meg, at eg ikkje hev skrive eit skikkelegt brev til deg, etter at eg reiste heimanfraa. Det er ikkje som det skulde vera av meg dette. – Eg hev nok tenkt paa det, veit du, men ikkje er det nok med tanken berre – i brevskrivning heller. No ja! Nok um det.

Bra liver eg, det skal vera visst, so bra, at eg kraanar, segjer dei. Og det er ikkje verst.

Arbeid er her nøgdi av, og vel so det, som du veit. Berre ein hadde skallen soleis laga, at han rømde og heldt paa alt han fekk, so ein til eksamen berre kunde løda upp, som or ein tunnesekk, daa var det ingen vande. Men no er det so, at faae eig ein slik ein.

Og so hev me fengje konge, ja. Braak var det fyre valet, og endaa meir vert det vel, Gu'betre – etterpaa. Ja, ja. Norigs folk var endaa ikkje komne so langt, at dei kunde kasta den store lygni som heiter kongen. Paa toppen set dei han, ja, ein mann utan ansvar, set han der til aa skriva namnet sitt under det, som landets styringsmenn hev arbeidt saman. Jublar gjer dei mot det hoffliv, som vil koma, og som vil skapa ein heil her av bukkande menn paa friarfot, - paa friing etter aa koma med i glimen og glitren, og etter aa faa magt, og faa seg ei god kjøtgryta. Naar ein tenkjer paa dei, og alt dette andre, so kann ein harma seg sjuk.

Men – det kann verta godt. Det kann verta framifraa godt. Og det lyt ein vona. Peter Hognestad maala no endaa det ut, skal du tru. – Men so kom Ullmann og synte kva kongen var, og synte kva utvikling er, ned gjennom heile saga. Det var noko det.

Men dersom kongen trør folket for nær, soleis at han steller seg i brodden for eit parti, som vil norskdomen til livs, - for er det utrulegt? – ja daa maa det vel syna seg, at det er merg i bønderne.

Eg veit ikkje korleis du ser paa dette synsmaalet. Men ei skam var det for Hol, at det berre fanst 32 som svara nei.

Lærarane her er kongsmenn, anna enn ein. – Det skal vera fridag den dagen kongen kjem, hev eg høyr. Ja, ja.

Heime driv de vel ungdomslaget og avhaldsmøti so det staa
etter. – Det trengst sanneleg baae slagi. Eller so kjem
jarnvegskulturen til aa kjøva alt me eig av gammalt.

Ja, lukka med arbeidet!

Nei, eg lyt nok slutta denne gongen.

Ja, det er sant. Eg fekk 50 kr. i stipendium.

Naar eg treng pengar skriv eg.

Hels der sø! Og elles alle!

Huslyden din og du sjølv mykje helsa fraa meg: Din Olav
Sletto

Aa jau. Vil du vera so snill aa senda pengar innved joli, so var
det bra.

Mitt fyrste møte med Olav Sletto.

Av Vidar Bergset

Eg heldt på å skrive at eg fyrst møtte Olav Sletto i det grønmåla bokskåpet som tilhørde ungdomslaget heime, - men eg kom til å tenkje på at eg hadde eigentleg støytt på namnet tidlegare, - i det nynorske bladet «For bygd og by».

Ein av farbrørne mine, som var lærar, hadde vore tingar av «For bygd og by» i alle dei år, og han hadde fått alle årgangane omhugsamt innbundne. Desse bøkene fekk eg låne i tur og orden, og eg las visst alt som stod der. Når det nærma seg jul, brukte det alltid å stå utdrag i «For bygd og by» av dei bøkene Olaf Norlis forlag skulle gje ut, og Olav Sletto var nokså årviss.

Her stod det utdrag av «Stefanus» og «Fatum» og «Primas» og «Frukt» og alle dei andre Sletto-bøkene som kom i 20-åra. Eg las nok alle desse utdraga, og somt av det var svært interessant, utan at det likevel slo dei store gneistane hjå ein gutunge på 12 – 13 år.

Seinare fekk eg sjå boka «Per Spegil» i huset hjå ein kamerat, men han hadde ikkje lese boka, så det var ikkje så mykje eg fekk vete om den.

Og så var det at eg ein dag stod og kika inn i det grøne bokskåpet i ungdomshuset og vart opp i under over alle skattane som fanst der. Eg hadde ikkje visst at ungdomslaget hadde boksamling, men jammen var det mykje bøker her! Og så fann eg «Per Spegil», «Per Sjølv» og «Per Stavlang» av Olav Sletto. Eg var ikkje gamal nok til å vere medlem i ungdomslaget, men eg spurde formannen om eg kunne få låne bøker, og det fekk eg. Eg hugsar at eg reiste heim att med dei to fyrste, og at eg sette i gang med lesinga med det same eg kom heim. Og byrjinga hugsar eg visst enno: «Det var ein eftan dentid markene tek til å grønkast um våren.» Det var eitt og anna dialektord eg hadde vanskar med å skjøne slik i byrjinga, men det meste gjekk fram av samanhengen, og det vart meir og meir morosamt til lenger eg kom ut gjennom boka. Mykje av det Per opplevde, syntest eg at eg hadde opplevt sjølv, og det var ei glede å bli kjend med fleire og fleire av personane i granda. Storedundra og Sindre var storfelte nye menneske å få helse på, - og turen Per hadde til krambua for å kjøpe hjortesalt, var som

teke ut av mine egne opplevingar, for eg hadde og vore styggeleg mørkredd.

«Per Sjøøl» var nesten endå meir fengslande, og då eg hadde lese begge bøkene, barst det til bokskåpet i ungdomshuset for å låne «Per Stavlang». For ein som var oppvaksen på eit småbruk i nær kontakt med mange slag dyr, var sjølv sagt og forteljinga om gjætarsommaren til Per midt i blinken. Eg hadde vore ein lesehest alt sidan eg lærde bokstavane, og det var ikkje få bøker eg hadde innabords, men eg tykte nok at desse bøkene om Per var dei beste bøkene eg hadde lese. Og så trudde eg ikkje det var meir.

Men bibliotekaren i ungdomslaget sa ein dag vi råkast: «No er det kome ei bok til om han Per!» Og den som straks måtte få låne «Per Spelmann», det var eg. Det høvde så meint at då var eg nett på same alder som Per, 14 år – og han var sanneleg til å kjenne seg att i – både i dei vonde og dei gode opplevingar. Eg levde med i alt, heilt til Per stod der med felekassa i den eine handa og nistekofferten i hi – og skulle ut i verda. Eg trur nesten eg gret litt då siste sida var lesen.

Og seinare har eg meint at desse fire bøkene til Olav Sletto står i ein klasse for seg sjølv når det gjeld barndomsskildringar i norsk litteratur.

Mange år etter stod eg i ein forelesingssal på Det Kongelige Frederiks Universitet i Oslo og prata med ein av dei mest framstående litteraturprofessorane vi hadde den gongen. Eg heldt på med norsk mellomfag, og eg fortalde at eg hadde tenkt å ta hovudfag også, - og dessutan at eg hadde tenkt å skrive hovedoppgåve om nokre av Olav Slettos bøker – kanskje Per-bøkene. «Ja, det er ingen ting i vegen for det», sa professoren. «Men jeg har ikke lest dem», la han til.....

FE OG FOLK HJÅ OLAV SLETTA

Nokre småe streif i Per Stavlang.

Av Per Lilleslett

Når eg no har teke på meg å dele med Olav Sletto-selskapets medlemmer nokre inntrykk eg sit med etter å ha lese Per Stavlang, er bakgrunnen denne: attåt å vera vanleg lesar har eg drive med krytyr det meste av levetida og såleis fått særleg interesse for Sletto som dyreskildrar. Sletto var oppvaksen på ein holingsgard og dermed i ein solid gardskultur der husdyra hadde høg status; det var dei som sytte for levemåten. Frå gommo og goffa i Sletto er det lett å dra parallellar til bestefar og bestemor i Per-bøkene. Dei står fram som store dyrevener med eit omframt dyretekke. Men Olav Sletto er meir enn dyrepsykolog og referent, han er dyrediktar: Dyra han fortel om er ikkje med som statistar; etter som forteljinga skrid fram utviklar og endrar også dei seg. Eller, om du vil, dei syner nye sider ved seg etter kvart, mykje godt på same måten som menneska.

Eg nemnde bestemor og bestefar som dyrevener. Og det var nok kyrne som vart haldne gjevast.

"Og Storegullros var død og burte longe sida, men ho gjekk att her som ei vakker segn endå. Både ho bestemor og gamle Ingibjør grøttest då dei fortalde kvarandre um henne: ho var fødd og boren i Morgodal....Så selde bestefar Storegullros då ho hadde bore niande kalven. Det vart ei vond stund då ho for....So seint som i vinter tala han um det, og vart hås då han svalla."

Dagen kjem då bølingen skal ut om våren. Fyrst kjem Gullros og Venegull. "Like bak henne skrimsla Risengjæv fram or fjøsmørkret, steig merkeleg vart og plent som ho drøymde. Ho bar ei rund syngjanbjelle og den bjella ymde so vent...Ho lydde på med ho gjekk, Risengjæv."

Men så skjedde det som ikkje skulle skje: Bestefar, som dreiv inni fjøset og sette på bjellene, hadde "sett bjella hennar Skautelin på o' Gjevreid." Her får vi kunnskap om bjella som status- og maktsymbol (nokon kvar av oss har gjerne opplevd noko som liknar), for slikt ville ikkje Skautelin finna seg i; "ho ville ha dragsmål, ho var hemnsjuk so ho trippa." Men den urette bjella kom av og den rette på og Skautelin var like blid – men ville ikkje ha att bjella si og ville halde seg åleine etter dette. Dronning for ein dag! Men om litt fann ho ut at ho lell var tent med gamlebjella si og kom steg for steg og ville ha henne attende. Kjenner nokon seg att? Ypperleg syner Sletto – ikkje nødvendigvis menneskelege drag hjå dyra – men sams drag hjå dyr og menneske.

Så har vi bukken, Sjugurd. "Augo glitra grasgrøne; han stirde og var skjønsmann" og "feta varnemt (...) som han skulle vore medlem i heradstyret." Altså – så langt – ein ikkje uvanleg vyrdeleg bukk som vel fleire enn Sletto kunne ha skildra han. Men så skjer det noko: Medan Per gjæter i Venelio, ein gamal støl rett ova garden, skjenar heile bølingen for kleggen, slik gamle Nils nett hadde spådd. "Alt flaug rundt, ingen hadde vet meir, korkje stor eller liten." Og då er det vel berre Sletto som kan skildre ein slik bukk: I staden for å ta del i tumultane, blir Sjugurd heiagjeng og finn seg kjapt orkesterplass: "Men han Sjugurd skyna visst ikkje fåren, han. Han stansa tråvet nokolunde straks og der vart han ståande og kope som han lo. Best det var slo han bakføtene i veret som ein hest, vart tvitulling å sjå på og dansa upp budmuren og heilt upp på grastaket. Attmed peispipa la han horni skakk...og dansa stundimillom på to der uppe."

Og så har vi Svartebekaren, av Per døypt Labanson: "Han gav seg til å fylgje meg kvar han gjekk, han minte meir um folk enn um fenad det belet...Men det var noko underleg med han svartingen eg aldri var kar um å få tak i...Stirde eg på han uventa, då kjende han det som eg slo han."

Det byggjer seg opp til ei mental styrkeprøve mellom dei to, der Per blir den veikaste. "Eg sette augo på han i går. Lenge. Han tola det ikkje, vart uroleg straks, gjekk fram eit par steg. Eg einstirde like godt. Eg fekk brått slik hug til å plaga han på den måten." Men Per må gje seg: "Med eitt hov han skallen og stirde beint på meg so steinhardt at det kvakk i meg. Ståande vart han som han vaks og eg måtte sjå til ein annan kant."

Så kjem dagen dei skal buføre på heimstølen i Helgesetlien, der Storedundra skal vera budeie, ei brøkje av eit digert kvinnfolk, "som gjerne fann store steinar av ord som ho hivde på ein". Men som alltid er budd til å ta dei verste jobbane, anten det gjeld å vaske fjøs eller stelle lik, for den del. Og når det verkeleg kvesser seg til, finn ho alltid ut kva som må gjerast og gjennomfører det, same kva det måtte koste henne. Såleis er ho – under alle grove lag – eigentleg eit respektabelt menneske. Eg trur Sletto må ha tykt vel om Storedundra og fryda seg over kva han har fått til der. Det same gjeld Hølji Søpåstøle, ein utkropen holing på åtte år, som blir Pers nye leike- og gjætslekamerat. Her må Sletto hatt stor moro av å syne nokre mindre heldige sider hjå sine gode sambygdingar utan at nokon treng kjenne seg råka: Ein åtteåring finn då på så mangt!

På Søpåstøle hadde dei Botsvarten, ein ukse "som gjekk halvsjuk rundt haugane her og ville dragast." Men det var ingen å dragast med. Og nifsare ukxelæte har vel ingen skildra: "Ein kvævd murrande låt tok til ein stad...Ei hås buing var det, noko lågmælt som braut or sjøelve bakken...Eit døyvt avgrunnslæte dirra hitover so eg kjende det under skosolane."

Og så skjer det underlege at bukken Sjugurd, pragmatikaren, eit politisk talent? slår lag med Botsvarten. Han synest det er slik stas å få sole seg i glansen av skræma og despoten at han forlet stølen og geiteflokken. Botsvarten, på si side, er temmeleg likeglad med den nye drabanten. På Søpåstøle har dei og ein bekar, Kviteberren, som Hølji i pur develskap kjem med så han kan møte før nemnde Labanson. På

reint prinsippielt grunnlag blir dei to kompromisslause fiendar og går til krig mot kvarandre. Den monotone og enerverande dunkinga av skalle mot skalle læt seint og tidleg og krigen blir total: Dei stangar kvarandre til slutt i hel.

Etter kvart kvesser det seg til mellom Hølji og Storedundra og Hølji finn på meir: For å hemne seg på Storedundra som rett og slett hadde jaga han, etter at han hadde kasta stein på henne, kjem han lirkande med Botsvarten. Og Hølji reknar rett: Botsvarten blir vare Storedundra og det raude plagget hennar. "Dermed kom han stegande og heller fort, buren braut på som halsen stryptest, og so brylla han ut i eit lengre tak og lyddest ill og amper."

Snakk om ukxelæte! Og Storedundra får bruk for sitt uksetekke, som ho er kry av, og roar etter kvart ned Botsvarten, som etter dette legg sin elsk på henne, blir sjalu og nærgåande, bryt ned ledet og tukkar seg nærare stølsbua for kvar dagen. Botsvarten er rett og slett vorten farleg!

Og så gjer Storedundra, uksevenen, det ho finn ho må gjera og som er det tyngste ho nokon gong har gjort: Ho spikkar seg ein bjørkesvolk og er budd på å dengje Botsvarten for å få han frå seg. Men det kostar: "Hadde eg so sant hatt ei halv flaske brennevin!" Men brennevin har ho ikkje og må stive seg opp på svart kaffi: "No har eg to køppa i kvar fot, skratta ho. La meg slå den femte i hovudet." Og så til verket: "E sigji amen..som han sa, Skrinden, då'n fridde på Veslestøle." Men uksen nektar å tru han skal jagast – "han kjæla hovudet inn til kjeppen, Botsvarten. Han sveivde tunga ut og beit toppen av han."

Men så må han til pers og let seg banke lenge utan å skjøne at han må vekk. Storedundra slemper villsinnet sitt laus og no er det henne det let stygt i: "Det vart ei einaste buring til, eg skilde ikkje meir kva ho sa, huden inni halsen på henne auka til lange kvæve hyl..." Og etterpå: "Dette skulle e alder gjort, høste ho...Botsvarten gret!" Og dermed glepp det heilt for Botsvarten der han dreg seg vestetter til andre stølar. Det einaste han har att er raseriet og lensmannen krev han avliva innan fire dagar.

Så kjem dagen då Per skal heimatt til bestemor og bestefar. På vegen blir han vitne til det nifse opptrinnet der Botsvarten, som dei har greidd å fange, må skytast avdi dei ikkje maktar å halde han. Her svingar dramatikaren Sletto seg til dei store høgder, kloa frå Lokebøkene grip til som før og Per (og lesaren!) får ei sterk og skakande oppleving. Slik ser det ut til at boka skal ende.

Men Sletto vil det annleis, han roar Per raskt ned, snur han vestetter att mot Helgesetlia og gjev han "tid i overflod". Og boka endar med at Per for moro skuld ville rusle vestetter att, slik at han fekk teke velleva med kjende trakter før han gjekk heim.

Greitt nok for Per, men kva med lesaren? Har Sletto greidd å roe han ned? I alle fall ikkje denne lesaren, og eg tenkte som så:

No var du for kjapp, min gode Olav Sletto, no har eg deg! Dette tilsynelatande raske omskiftet mot slutten av boka fekk meg til å reflektere litt over nokre av Slettos sermerke som diktar. For det eine: Dette kapitlet er kanskje eit av dei sterkaste døme på at Sletto dyrkar dei klassiske ideal. Boka skal ende i ro og harmoni. Ein folkelivskildrar i den meir romantiske sjanger (romantikken her som litterært omgrep) ville nok sendt Per rake vegen heim til bestemor med gråten i halsen. For det andre: Det vart til at eg måtte ta meg sjølv i nakken og spørje om det var eg som hadde vore for snar, med andre ord vore ein dårleg lesar? Og meir generelt: har vi, med vårt stadige konsum av kjapt avisstoff og det ein kan kalle tidsfordrivslitteratur lært oss å skumme sidene på jakt etter skimten av meiningar og kjappe sensasjonar? Må vi lære å lesa på nytt?

Når Sletto fortel, og veg sine ord på gullvekt, er det faktisk rimeleg av han å krevje at vi får med oss dei fleste av dei!

Og om vi i blant synest Sletto yter motstand, trur eg vi kan slå oss til ro med at gjorde han ikkje det, vore han ikkje den dikteren vi held han for å vera!

OLAV LIA : ORDLISTE (frå Sletto-bøkene)

Olav Lia var aktiv medlem av Olav Sletto – selskapet frå starten. Han var ein av dei få som kunne seia at han hadde lese alle 44 Sletto-bøkene og som hadde nær kjennskap til både forfattaren og diktinga hans. Olav Lia var i fullt arbeid med ordliste frå Sletto-bøkene og ein studie av Sletto sin særmerkte bruk av direkte tale då han vart sjuk og døydde hausten 2002. Han ynskte at Sletto-selskapet skulle få overta arbeidet han var i gang med, og i dette årsheftet ynskjer me å presentera ordboka som Olav Lia hadde under arbeid.

Me trykkjer denne ordlista slik ho ligg føre frå Olav Lia si hand, alfabetisk ordna med tilvisingar til bok og sidetal, og med dei tydingane han hadde funne fram til. Nokre stader har han sett spørjeteikn ved tydingane, og nokre få stader har han ikkje greidd å finna fram til kva ordet tyder i «moderne» språkdrakt. Dette kan vera ei utfordring for medlemene i Sletto- selskapet, og me tek gjerne mot kommentarar både når det gjeld dei manglande tydingane og eventuelt andre synspunkt på denne ordlista.

Då kan me koma attende til utfyllande merknadar ved eit seinare høve.

Siste boka til Olav Sletto var «På Alderstun». Mellom dei etterlatne papira i Hol Bygdearkiv ligg det planar og emnelister for ein andre del av denne boka, kalla «Dialogane». Med i desse dialogane er ein Sletto kalla Bok-Hans, «den vete-giruge», ein filolog som ville skrive om forfattaren og difor søkte opplysningar.

Denne Bok-Hans var Olav Lia. Han skreiv ei større oppgåve om Olav Sletto på lærarskulen i Elverum og var i samband med dette ofte på vitjing hjå forfattaren.

Ved eit seinare høve skal medlemene i Sletto – selskapet få nærare kjennskap til dialogane mellom forfattaren og Bok-Hans.

I denne omgang kjem Olav Lia si ordliste, eit arbeid som me trur vil vera til stor nytte for alle som gjev seg i kast med Sletto sine bøker, og kanskje særleg for dei som ikkje har dialektbakgrunnen som nok er naudsynt for å få med seg alle nyansar hjå språkmeisteren Sletto.

Grunnord	Frå bok:	Tyding
agande	12 Stefanus 13	age: tukte, tvinge til respekt og lydnad
allkyns	32 Jordfast 201	alle slag, alskens
alra	4 Tenaren 1917 84	allra:genetivform for all
alrammest	1 Dei gamle 50	al: forst. prefiks, her: det ramma han sterkt
ampa	7 Domen 159	plage
ampe	2 Sanddal 2	bry, strev, mas, plage
andfælt	32 Jordfast 149	andfælen: guar seg for noko forferdeleg
andfådd	4b Ten... 1952 32	bleik, sjuk ???
andgjenge	30 Under Solhov 281	ei som er gjenstridig
andhæres	30 Under Solhov 283	”mothårs”
andtæpt	30 Under Solhov 343	tungpusta
andvarpa	25 Domhuset 51	andvarpe: sukke
andvarpande	12 Stefanus 100	andvarpe: sukke
ane	23 Gilde 109	(el. enje): vandre, finne attende til anene – forfedrane ?
annsemdi	30 Under Solhov 302	travelheit
anslar	15 Elveland 39	ansle: streve, kave
antrast	30 Under Solhov 325	antre: seie imot
apa	30 Under Solhov 321	rygge (tilbake)
asa	15 Elveland 116	ståke, bråke, mase, streve, kave
astrale	35 Dag 39	som gjeld stjernene
atalt	34 Fyrste glimt 80	atal: vrang, lei, amper
audmykt	32 Jordfast 49	det å vera audmjuk
augebleksliv	39 Upp bakke ...30	augeblek: augneblink
augnefor	26 Per Spegil 53	fare over med auga, sjå nøye, granskande på
avbragsleg	32 Jordfast 281	uvanleg, underleg, vanskeleg
avlig	9 Skyming 143	avlig: overmektig, sterk (bygd)
avligare	12 Stefanus 167	avlig: sterk dristig
bardage	9 Skyming 121	strid, slag, slagsmål

baukande	34 Fyrste glimt 113	bauke: røre seg kavande
beid	34 Fyrste glimt 148	av bide: vera, finnast, "gives"
beitte	18 Primas 175	beite: spenne (hesten føre dragkjerre)
berst	13 Porten 46	av bere, her: kjem (det for han)
bése	39 Upp bakke ...118	vase, slarve; forkjæle
bidme	1 Dei gamle 75	kar, kopp, spann
bisnast	34 Fyrste glimt 75	bisne: glane, bli forundra
bisnefus	9 Skyming 71	vitebegjærlig
bjartdæmde	12 Stefanus 29	bjart: klar, blank, lysande
bjuglar	5 Um Tyskland 68	bøyer, bognar
bleiv	31 Ættbunden 2897	drukna
blidlæte	15 Elveland 187	blid/vennleg tale og åtferd
blæja	27 Per Sjø 188	laken, bløye
bolkevis	5 Um Tyskland 23	tidvis, det som skjer med visse mellomrom
bragl	36 Skrinet ... 168	glimting, skiftande blenking
brask	15 Elveland 109	ståk, knaking, bask, skrot
brøsa	7 Domen 43	brose f.: bye, hard uversri, her: verb
brulting	9 Skyming 145	brulte: larme, rasle, svakare larm
brurela	26 Per Spegil 203	?
bryllar	13 Porten 89	Lydord?
brøyste	4b Ten... 1952 48	stritta ???
brål	30 Under Solhov 209	ståk, bråk
buhavet	15 Elveland 20	her: flyttelasset, (det ein eig)
bulta	31 Ættbunden 116	lydord ?
burtevera	14 Signum Chr. 34	vore borte
burthugsal	20 Uppetter g. 137	"gløymt seg bort"; hugs: sans, ettertanke, minne
buvse	30 Under Solhov 330	store, busemannaktige
byskje	26 Per Spegil 71	tett samling av buskar; kratt
byssus	13 Porten 101	??
bytna	41 Då tedde..140	"tjukne til", egentl. dekkje med lok

bækte	28 Per Stavlang 12	breke (sau), mekre (geit)
bærta	7 Domen 37	skvale, gå i små bærer
børg	31 Ættbunden 11	byrg: sjølvtrygg; stolt, kry; før, skikka (til noko)
børten	23 Gilde 6	børt: rekkjefølgje, tur; skyldnad, plikt
bøvel	28 Per Stavlang 71	kjeltring, djevel
dertne	15 Elveland 108	derten: snerten, fin og pynta, nett
didrande	20 Uppetter g. 83	didre: skjelve, dirre
didringar	35 Dag 39	didre: skjelve, dirre
digna	29 Per Spelman 297	bøye seg nedover, bogne
dig	1 Dei gamle 8	retteleg, tett; sterk
dilder	26 Per Spegil 192	risting, skjelving
dona	26 Per Spegil 49	done: pusle, stelle, sysle (med småarbeid)
dott	12 Stefanus 129	viljelaus
draugesleik	26 Per Spegil 34	draug: dauding, attergangar; d.: sår om munnen
drust	7 Domen 142	prakt, glans, herlegdom
druste	28 Per Stavlang 46	hølje, støyte, slå hardt
drått	5 Um Tyskland 60	vinddrag
dulram	10 Daging 72	som dølgjer noko, forbeholden
dulsam	6 Loke 133	dul: still, fāmælt, løyndomsfull
dy	32 Jordfast 134	søle, hengjemyr
dybløytt	35 Dag 246	dyvåt
dypte	32 Jordfast 192	djupne
dyrder	36 Skrinet ... 57	dyrd: ære, herlegdom
dysk	30 Under Solhov 100	lunk i lufta, dām, veik lukt
dælder	13 Porten 8	deld: søkk, dokk, grop
dæmd	12 Stefanus 29	”beskaffenhet med hensyn til hudfarge”
døkt	26 Per Spegil 30	døkk: noko mørk, dim, uklar
døle og avdøvt	30 Under Solhov 45	stengd og stille
dølen	29 Per Spelman 301	om lyd: døyvd, dump, uklar
dørgaupa	34 Fyrste glimt 113	dørkarmen
døss-kvad	5 Um Tyskland 40	døds-kvad ?
dåfallen	36 Skrinet ... 97	dått ved, handfallen

dått (med)	20 Uppetter g. 44	forfjamsa, forskrekka, klumsa
einbølt	15 Elveland 85	"med berre eitt bol"
einmennes	17 Valet 97	i einerom, under fire augo
eintrøg	34 Fyrste glimt 233	som går sin eigen veg
eise	34 Fyrste glimt 213	open eldstad, esse
eldfengt	5 Um Tyskland 60	lett-tenneleg
eldfylt	23 Gilde 99	eldfull: eldhuga, lidenskap
eleg	12 Stefanus 111	låk, sjuk
eleksiren	35 Dag 233	?
endeféta	35 Dag 347	endefete: endefare
ennet	30 Under Solhov 198	panna
evle	40 Under Helga. 124	makte, greie, meistre
fal	34 Fyrste glimt 83	til sals
fallet	41 Då tedde..123	tilfellet
falnad	7 Domen 109	beskaffenhet
falskje	30 Under Solhov 163	(lett) oske, støv
fegre	11 Geisli 25	av fager, skjønnhet
fergde	26 Per Spegil 52	fergje: presse, tyngje (av farge: leggje farge på, presse)
finnug	32 Jordfast 54	oppfinnsam ?
fjordungåret	23 Gilde 5	kvartal
fjølde	30 Under Solhov 16	mengd
fjølgment	31 Ættbunden 100	el. fjøl(d)ment: talrikt
flikreleik	15 Elveland 108	flikre: flørte
folkehuslen	12 Stefanus 37	husle: ein stor hop
forbina	5 Um Tyskland 29	forundra, opp i under
forgræmd	13 Porten 8	forgræmd: merkt av sorg, sut, liding
forsegne	36 Skrinet ... 52	(av segn) forklare, rettleie, opplyse om
fortjoning	12 Stefanus 170	fortjone: forderve, gjere skade på
forøven	2 Sanddal 84	blyg, forstøkt, tvilrådig, forlegen
forøven	30 Under Solhov 184	tvilrådig, blyg, forlegen
fotburden	11 Geisli 35	forskifte, måte å bevege føtene på

freging	26 Per Spegil 53	frege: spørje ut, frette
frèke	26 Per Spegil 73	her: sterke
fridd	36 Skrinet ... 72	venleik
frumre	41 Då tedde..153	framfarne, tidlegare
furdeleg	34 Fyrste glimt 256	forunderleg, merkeleg, skremmande
fyriløgu	30 Under Solhov 208	lagnaden
fål	39 Upp bakke ...118	fålen: bleik, dunkel,
fålt	4 Tenaren 1917 34	få adj.: bleik, v.: bleikne
faam	15 Elveland 9	fåm(e): (halv)tomsing, tåpe, kløne, treneve
fånast	30 Under Solhov 163	bleikne
gaga	26 Per Spegil 172	gage seg: bøye hovudet bakut, setje nakken høgt
gagli	6 Loke 12	gagl: villgås, grågås (lydord)
gagra	30 Under Solhov 105	tøye seg (til vers)
gara	7 Domen 134	strekkje seg, svaie, rave, stikke, støyte
gartast	30 Under Solhov 347	garte: skjemte
gaumar	12 Stefanus 67	legg merke til
gaut	27 Per Sjøel 231	gjote: gyte, renne, støype, dekkje
gidde	30 Under Solhov 135	ut. jidde, riste
gigjor	15 Elveland 91	gigje: fele, mellomalderinstrument med 2-3 strengjer
gjalde	32 Jordfast 233	betale
gjedlikar	1 Dei gamle 72	likemenn, stallbrør
gjegner	3 Smaaord 32	gjegne v.: møte, jage, svare
gjemar	15 Elveland 175	lukte (godt), ange
gjerefar	15 Elveland 226	gjeremål, arbeid, oppgåver
gjurde	26 Per Spegil 66	gjurde: setje gjord på, snøre, surre
gjøs	26 Per Spegil 72	gjøs: luftstraum, gust, dunst, stank
glaskvarmen	16 Fatum 109	kvarm: karm, ramme
gleivr	35 Dag 276	gleivre: tale spottande el. blasfemisk, slarve
glette	28 Per Stavlang 10	?
glyrve	40 Under Helga. 140	sprunge, kløft i fjell, skar

gnurde	30 Under Solhov 19	gnie, trykkje, knuse, gnike
gnurka	30 Under Solhov 221	knitre, klynke
godnar	5 Um Tyskland 38	godne: bli betre
grame	7 Domen 136	harme, ergrelse
grasvord	15 Elveland 57	jordskorpemed gras og grasrøter
grust	34 Fyrste glimt 102	grus: gild, storveges, rikeleg
grute	14 Signum Chr. 161	grumse
græe	12 Stefanus 166	”hidsighet”, vreide
græla	31 Ættbunden 23	grele: jamn (svak) vedvarande vind
gydje	15 Elveland 40	gudinne, kvinneleg gode, prestinne
gyrme	32 Jordfast 134	gjørme
gøle	27 Per Sjø 35	noko framifrå
gå gjeng gjengen	2 Sanddal 49, 57	i seinare bøker: ofte gådd istf. gjengen
gå gådde	30 Under Solhov	bli var, merke, kjenne
hama	34 Fyrste glimt 9	hame: pusse, pynte, få att rett utsjånad
hamsa	39 Upp bakke ...87	hamse: sanke (i all hast), krafse (saman), rive (til seg)
hegda	31 Ættbunden 256	hegde: spare på, styre seg
heilgotne	21 Glør 43	heilfødde (-gytte) ?
herkemuge	16 Fatum 18	pakk, pøbel
hevle	32 Jordfast 42	gje seg, roe seg, halde att, bie, stanse
hevle	32 Jordfast 149	stanse, bie, halde att
himation	4b Ten... 1952 150	???
hjella	40 Under Helga. 210	om røyk og eim som legg seg i vassrette lag
holl	20 Uppetter g. 6	velvillig, påliteleg, trufast, traust
honger	4 Tenaren 1917 78	horg: hop, flokk, mengd
hurder	30 Under Solhov 150	dør
husstjorni	40 Under Helga.. 77	stjorn: hushald; styre og stell
hy	31 Ættbunden 8	noko lode, t.d. tynt hår el skjegg, dun, tynt gras, mugg

hya	28 Per Stavlang 54	hye av: klippe
hyndor	4b Ten... 1952 132	???
hynti	12 Stefanus 132	hynen: gjere ofselege rørsler til sides, vond, (av "horn")?
hækne	34 Fyrste glimt 55	hæken: grådig, grisk, havesjuk
hæle	26 Per Spegil 115	herde, herdug, uthaldande, seig
høgjende	30 Under Solhov 37	(hovud)-pute
høste	7 Domen 176	høse: harke, hoste smått
høye	28 Per Stavlang 20	lita inngjerding (av grindar, for småfe)
høysta	5 Um Tyskland 58	hauste (t.d. avlinga)
hå	31 Ættbunden 362	hå (etter): hugse, minnast, sanse, merkje
hådsam	41 Då tedde.. 211	huga til å spotte
hårvalk	39 Upp bakke ...126	valk: utbuling, fall på hud
håtte	31 Ættbunden 143	sanse, merke, minnast
idka	30 Under Solhov 126	vere idig, kome atter og atter
igjilen	26 Per Spegil 136	igle
ilja	39 Upp bakke126 og 132	??
innsigle	30 Under Solhov 262	forsegle
jalma	7 Domen 191	klinge, gje gjenlyd, ljome
jarngjelv	12 Stefanus 35	gjelv: intrykk av frykt,
kaga	7 Domen 128	kike, skotte
kanna	30 Under Solhov 284	merke, "kjennast ved"
kannast	32 Jordfast 296	kjennast ved
kans	38 På høgt berg 130	sjanse
karg	32 Jordfast 304	gjerrig, sparsam, karrig
kaura	30 Under Solhov 326	krulla
kaus	12 Stefanus 21	av kjosa: velje
keike	34 Fyrste glimt 96	keiken: vrang, rangvis, tverr

kjelve	15 Elveland 137	"kvileland", brakkjord, som før har vore åker
kjosa	9 Skyming 85	kjose – kys ..: velje, ta heller
kjåsta	32 Jordfast 196	stønne, puste, snøfte
klekk	31 Ættbunden 309	kløkk: mjuk, blaut, veik
klobert	32 Jordfast 124	med berre klør, handfast, tydeleg
kruggen	30 Under Solhov 97	bøy i ryggen
kruksne	7 Domen 171	skrantne, sjukelege
kudre	29 Per Spelmann 138	lydord ?
kulder	27 Per Sjøel 119	?lydord
kuldrar	33 Broder Hans 49	(lydord)
kuvst	26 Per Spegil 200	brått ?
kvare	30 Under Solhov 313	stille, roleg
kvatte	26 Per Spegil 129	kvate: kvesse (med bryne)
kvifs	30 Under Solhov 291	forvirre
kvitr	9 Skyming 27	kvitter: laust rykte, nyss
kvo	31 Ættbunden 30	(sjeldan) form av kveda (her): ljode, låte, ljome
kynde	9 Skyming 55	??
kyrk	26 Per Spegil 98	kyrke: tiltetting i halsen
kys	12 Stefanus 146	av kjose: velje
kyse	30 Under Solhov 79	?
landgjelv	14 Signum Chr. 187	-gjelv: sjøgang
laska	28 Per Stavlang 42	laske: gå og drive
legre	31 Ættbunden 105	lægge: gå til ro, sola: gå lågt (ned)
leirrapa	12 Stefanus 102	rappe: dekkje med ujamt lag
leista	28 Per Stavlang 10	leiste (leste): gå snøgt, skunde seg
leisting	30 Under Solhov 59	
lén	30 Under Solhov 120	(utan) opphald
lena	31 Ættbunden 157	lene, her: gje (seg)

lesmann	34 Fyrste glimt 8	lensmann
lete	10 Dagning 71	latskap "lede" (dansk)
lingyrdel	17 Valet 117	gyrde: gjord, tau
lival	32 Jordfast 52	livleg, lettliwa
losten	18 Primas 107	nøre lysten: kjeikje "lysten" (seksuelt)
lykta	27 Per Sjøel 202	lykte: slutte, gjere ende på seg
lyktar	7 Domen 144	endar, sluttar
lægna	36 Skrinet ... 156	bli lågare
løypter	30 Under Solhov 127	løypt f. = løp n.
løysnad	32 Jordfast 99	løysing
løyte	28 Per Stavlang 10	stund, leite; stad, strøk
maksling	5 Um Tyskland 36	maksle: lage til, få til
makt-brund	5 Um Tyskland 56	brune: brann, betennelse
marming	10 Dagning 17	marme: larme, klage, knuse
maror	7 Domen 159	mare: noko som lammar
meinvist	36 Skrinet ... 60	meinvis: snedig, lumsk
midaldra	35 Dag 89	mellomaldra
mishuga	15 Elveland 230	mishug: misstemning, uvilje, ("depresjon")
mjødmi	26 Per Spegil 188	midje, hofte
morgnar	18 Primas 60	morgnar: gjer morgonstellet
morki	15 Elveland 116	utmark, "grenseland" (innmark – utmark)
mósne	8 Millom eldar 27	móse: døse, varme
munsa	38 På høgt berg 32	munse: smake på, nippe til, tyggje
murløyvdene	39 Upp bakke ...16	løyve: det som er igjen, "rest"
mutra	30 Under Solhov 90	mumle, kviskre
mynde	15 Elveland 185	eigenskap, vørnrad, autoritet, makt
mynja	5 Um Tyskland 48	mynje: lagnad, myndighet
mynnet	12 Stefanus 98	munning, opning
myr	12 Stefanus 30	myrje: øydeleggje, utrydde
myta	7 Domen 120	liste (seg av stad), snike
myter	7 Domen 93	myten adj.: lurande, held seg i skjul
mødalt	35 Dag 371	trøytt, utmatta, mødesamt

nattglåm	33 Broder Hans 47	"nattskoding"
nattkvart	26 Per Spegil 13	kvar: still, roleg
nefsut	40 Under Helga.. 22	nefs: skremsel, trugande utsjånad
nerk	41 Då tedde.. 243	kraft, styrke, energi; kveik
nigje	17 Valet 6	neie
njosna	5 Um Tyskland 17	speide
norna	15 Elveland 41	norne: "den kviskrande", lagnadsgudinne
nukra	27 Per Sjøl 99	naukre: klynke, sutre, jamre (seg)?
nute	29 Per Spelmann 246	nute sterk: sterk som ei nute, nute: utvekst på tre
nækje	10 Dagning 20	egentl.: gjere naken, blotte, avkle
nækte	32 Jordfast 45	nækje: kle av, blotte, avdekkje, avsløre; "få naken"
nærmunom	10 Dagning 70	i nærmunom (dativ): nær ved
nøtta	27 Per Sjøl 101	smatte?
nåe	20 Uppetter g. 109	dauding; nåeleg: mager, sjukleg, elendig
óg	29 Per Spelmann 28	?
ók	26 Per Spegil 112	???
ollo	10 Dagning 35	dativ av all: for alltid
orke f.	20 Uppetter g. 6	møde, slit, strev; kraft, styrke
ormeglir	9 Skyming 60	glire: speide lurt, kike
ota	9 Skyming 12	ote: strid, harde tak
ovevles	40 Under Helga.. 6	evle: kraft, styrke
pjulder	31 Ættbunden 23	lydord
platte	26 Per Spegil 94	berge, greie, klare (seg)
plåra	35 Dag 364	streva; plår: møyne, besver
postelin	26 Per Spegil 37	porselen
preine	34 Fyrste glimt 41	småkrangle (ungar), "gjøre fortred", puss
påfynster	23 Gilde 5	påfunn
rabbe	26 Per Spegil 204	skravle, tøve, (tull)prate
ragge	26 Per Spegil 200	gå seint og tungt (som ein gamling)
ramleies	30 Under Solhov 259	ram = gavl, "på tvert"
rapa	30 Under Solhov 316	glei
raster	7 Domen 110	rast: rad, rekkje, linje

rége	26 Per Spegil 71	rige: rugge, svaie, rave
reidekjering	34 Fyrste glimt 215	- som ordnar (maten) i gjestebod
reig	32 Jordfast 160	anfall av sjukdom
reika	31 Ættbunden 225	reike: gå seint, spasere
reil	7 Domen 144	svaiande rørsle, bølgjande
relone	28 Per Stavlang 62	ræle: lang, tynn stong, raje; (min. av rå)
remba	28 Per Stavlang 38	rembe: strekkje (seg), briske (seg)
retor	16 Fatum 19	lærer i talekunst
rikjer	41 Då tedde..62	rikje: styre, rå
riksstjornet	5 Um Tyskland 19	stjorn: styre og stell, hushald
rin	28 Per Stavlang 71	kvin, skrik
roglut	30 Under Solhov 31	spraglet
rols	26 Per Spegil 76	knyte, ball, rolp
rupla	32 Jordfast 201	flytte på, rive or lage, forstyrre
ryfte	32 Jordfast 182	vevbreidd, lite stykke (av noko)
ræser	12 Stefanus 163	ræsa: strøyme fram
rødal	30 Under Solhov 147	pratsam
røyktave	30 Under Solhov 151	tave = klut, stykke
råk	32 Jordfast 289	(krøter-)stig
råsene	31 Ættbunden 235	rås: gangstig, geitestig, råk
sakka	32 Jordfast 300	sakke: sige, minke (på farten)
save	7 Domen 111	sevje
sjonartårn	15 Elveland 55	utsynstårn (-punkt)
sjælevord	5 Um Tyskland 49	vord: vaktar, verjar
sjåleg	31 Ættbunden 302	vakker, ven, lett synleg
skalkut	9 Skyming 48	skjemtande, spøk, jøn, ironi
skjervone	41 Då tedde..129	skjerv: rest
skjott	13 Porten 13	skjot: kvikk, snar, snøgg
skogbarden	26 Per Spegil 71	bard el barde: kant, rand side
skoklefall	15 Elveland 104	skoklane lagde bort, våronna ferdig

skorv	20 Uppetter g. 126	skorva: "skrumpen hinne"
skose	29 Per Spelman 57	lystig soge, rispe, skrøne, fantord
skov	26 Per Spegil 64	(av skuve) framrykking, flytting; stuttvarig strid
skrapalt	30 Under Solhov 20	dårleg
skrappe	34 Fyrste glimt 224	(lydord) hamre på, banke
skredta	30 Under Solhov 270	skritta, gjekk
skrimsla	30 Under Solhov 338	syne seg uklår
skrimslar	5 Um Tyskland 17	ser utydeleg, timjer, lyse veikt
skrypte	27 Per Sjø 132	?
skuggel	26 Per Spegil 111	(i) løynd
skugl	30 Under Solhov 126	stå på lur
skutra	35 Dag 10	skutre: vri, hufse
skygg	10 Dagning 50	skyr, fjerr, fryktsom
skygnde	6 Loke 113	skyngje: sjå etter (noko), sjå over, sjå (seg ikring)
slikjer	15 Elveland 39	slikje: vere glatt, glinsande, polere
slyfsa	26 Per Spegil 108	slufse: tørkeklut
sløgder	7 Domen 106	sløgd: sluhet
sløge	15 Elveland 78	sløg: gløgg, lur, dugande, slu
smeit	37 Boki om OL.. 33	lei prette, pek: slag (mot øyret)
smite	41 Då tedde..131	få unna (i løynd)
smogna	32 Jordfast 234	krype i hop, bli smalare
smollar	14 Signum Chr. 193	smolle: le lågt, fnise
smoltna	7 Domen 32	smole: smuldre opp
småløg	34 Fyrste glimt 215	småløg: småfe
småningom	15 Elveland 189	litt etter litt
småsøyde	26 Per Spegil 46	søye (av sjode): bruse, suse; bløyte
snaka	28 Per Stavlang 15	snake: leite, snuse (etter noko), nappe
snarp	30 Under Solhov 20	skarp, stikkande, hard

sneddi	20 Uppetter g. 81	snedd: fart, snøggleik; snedden: nett, snerten
sneke	26 Per Spegil 73	snek: lukt, snev, tev
snykter	16 Fatum 298	snykte: supe etter luft, hikste
snykting	34 Fyrste glimt 82	snykte: hikste, supe etter luft
snåp	30 Under Solhov 302	rask
sogling	28 Per Stavlang 234	??
solysma	6 Loke 7	-ysme: disig, moe, dis, uklår luft
spengar	4b Ten... 1952 14	spong: tynn, smal metallplate
spjone	26 Per Spegil 122	her: vera, vise seg som
spong	29 Per Spelmann 7	belte av is over elva
spongvogn	20 Uppetter g. 68	spong: metallplater til skodning, isbelte; her: sporvogn
sprona	30 Under Solhov 105	stire, gjere store auge
sprotsyner	34 Fyrste glimt 201	sprot: tynn kjepp, stikke
spræna	31 Ættbunden 235	spræne: tynn stråle; sprute grann stråle
spuns	31 Ættbunden 235	tretapp (til spunshol), trestykke innfelt i planke
steggeleg	7 Domen 175	motbydeleg, fælt, frykteleg
steglar	33 Broder Hans 46	stegle: reagere sterkt, banne
stor-orga	11 Geisli 36	org: kvervil, bølgekvervil
stréta	34 Fyrste glimt 77	strete: slite og slepe, streve
studnad	32 Jordfast 286	hjelp, støtte
stuld	30 Under Solhov 153	av: stela
stylusen	16 Fatum 149	?
styrnad	34 Fyrste glimt 89	styring
surl	19 Frukt 193	surle (lydord): klukke, risle, sulle, spele lint og smått
suvs	29 Per Spelmann 68	lydord ?
svagande	6 Loke 133	svage: rage, svaie
svallaug	31 Ættbunden 9	svalle: prate, samrøde, snakke
svana	32 Jordfast 161	bli mindre, lindre
svang	2 Sanddal 65	tom, "svolten"
svars	41 Då tedde..131	til s. for: ha ansvar for

svarva	30 Under Solhov 259	dreie
svepar	35 Dag 148	svipe på: likne, minne om
svire	13 Porten 9	feste, drikke, vere i ville drikkelag
svirpa	28 Per Stavlang 39	svirpe: sprette (attende), gjere seg lekker
svirping	30 Under Solhov 307	svirp: rask
svirt	30 Under Solhov 203	?
svæa	28 Per Stavlang 233	taut opp?
svæa	30 Under Solhov 138	?
synomor	12 Stefanus 8	??
sylvtumling	23 Gilde 6	tumling: beger med rund bolle utan stett
symposium	15 Elveland 159	Hellas i oldtida: drikkelag med ordskifte
syningi	4 Tenaren 1917 39	syning: himmelleite, synsrand
syrka	26 Per Spegil 72	av sur
syvja	36 Skrinet ... 65	syvje: bli søvnig, slumre
syvjande	30 Under Solhov 103	slumrande
sælkast	30 Under Solhov 227	bli lykkeleg
søget	30 Under Solhov 306	søg: tale, støy, mummel
sårka	29 Per Spelman 292	eit (lite) sår, få til å verkja, krenkje
talehegd	30 Under Solhov 112	vere ordhag, taleferdighet
talm	7 Domen 159	langvarig pinsle
talmande	16 Fatum 142	talme: plage, hinder
tankedisne	32 Jordfast 224	disen: uklar, disig
tauvr	9 Skyming 49	tauver: "trolldom"; tauvre: settje sjukdom på folk, trolle
tauvra	17 Valet 211	trollbatt
tauvre-kappe	16 Fatum 258	trolldomskappe
tauvrekunnige	14 Signum Chr. 28	trolldomskunnige
tedde	30 Under Solhov 222	te: vis, la sjå

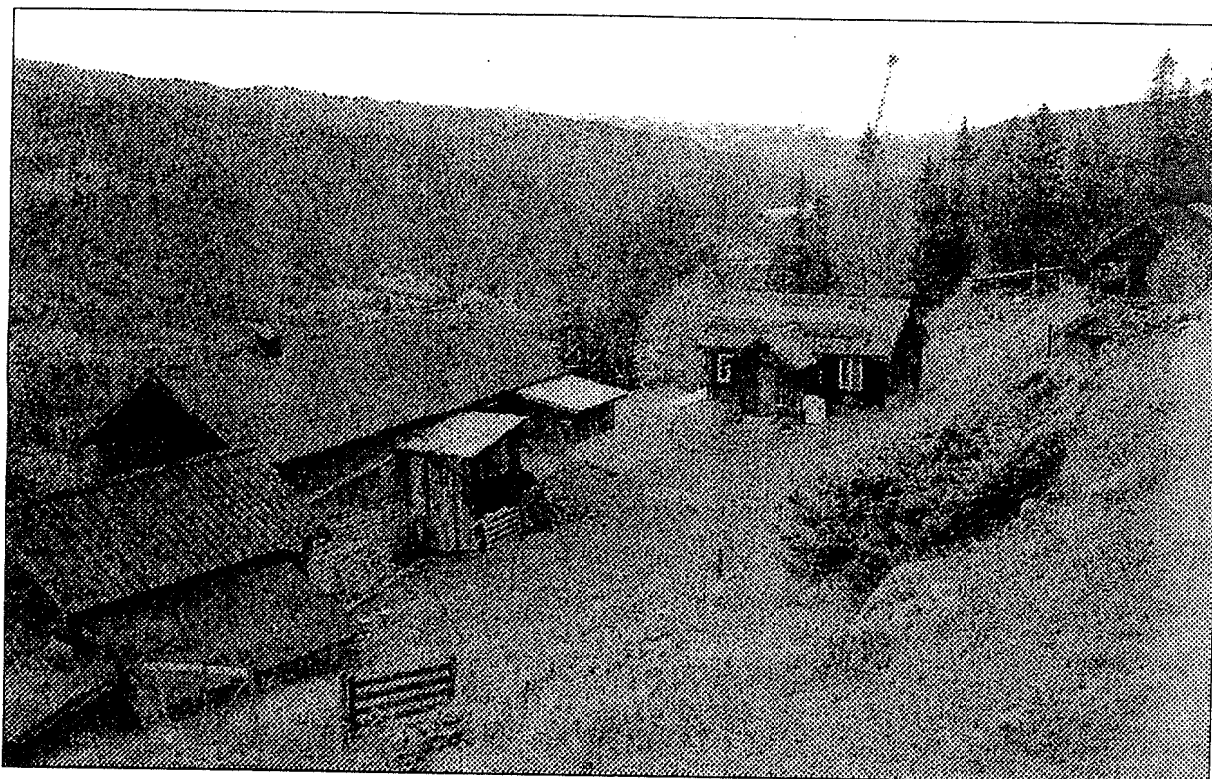
téla	34 Fyrste glimt 177	av "telu" ("tøflar") gå i tøflar el. labbar
teptest	7 Domen 110	blir tett
terebintar	13 Porten 56	??
terren	34 Fyrste glimt 94	terre: tørkever
tilburd	31 Ættbunden 178	åtferd, framgangsmåte, merkeleg hending
tilet	5 Um Tyskland 21	golv, scene
tilla	27 Per Sjø 209	pipe, drype, sildre
timd	30 Under Solhov 335	skimt
tinklar	13 Porten 66	tinkle: klinge med lys dempa klang (lita bjelle)
tinklone	28 Per Stavlang 46	tinkle: lita bjelle
tira	30 Under Solhov 182	stråle
tiringi	35 Dag 9	tir: lys, ljóske
tjoe	26 Per Spegil 128	tjo: tange, bøyg av ein ljå
tjonast	5 Um Tyskland 5	forøynast, skadast, skjemmast
tjot	10 Daging 15	tjote: larme
tjot	30 Under Solhov 138	mumling, susing, einsformig lyd (langvarig)
tjønnbarden	32 Jordfast 178	barde: kant, rand, bredd
tjådd	26 Per Spegil 99	tjå: mase ut, slite ut
togn	32 Jordfast 192	stille, stillhet
toka	35 Dag 261	toke: tak
toma	31 Ættbunden 302	måle i tommar
torpast	12 Stefanus 113	torpe: samlast, flokke seg
torpe seg	30 Under Solhov 325	flokke seg
torv	13 Porten 112	turve noko, trong, behov
tòt	26 Per Spegil 80	mulling; surr, sus; tuting, uling
trafsa	28 Per Stavlang 46	trakke så det skvalpar / bråkar
trauta	41 Då tedde..167	traute: langvarig røyning
traute	32 Jordfast 33	traute mot: gjere langvarig motstand
trèmen	2 Sanddal 62	skjellsord, opphav???
tre-réka	30 Under Solhov 155	tre-skuffe (spade)

trongrøme	33 Broder Hans 46	trengsel, skort på plass
trænet	2 Sanddal 23	toget
trøya	12 Stefanus 22	fylle, fordrive (tida), more seg
trånad	5 Um Tyskland 6	lengt, trådom
tråsjøkje	10 Daging 50	tråsjøken: påtrengjande
tungar	17 Valet 48	smøygjer, strekkjer
tvela	34 Fyrste glimt 30	tvile: vera i tvil, vera usikker
tvengsla	5 Um Tyskland 50	tveng: band (på stokk), reim (på sko)
tvéta	35 Dag 9	tvete: prate, krangle, tviste, diskutere
tvidrette	20 Uppetter g. 109	tvibeite: hopehav (m.to); koma i t. med nokon: usemje
tvingla	7 Domen 95	tumle, rave, drive, plage
tvist	30 Under Solhov 15	stilt
tvist og tagalt	30 Under Solhov 41	stilt
tygelen	17 Valet 122	tygel: reim på beisel
tymte	30 Under Solhov 85	ymte om
tæpte	37 Boki om OL.. 98	tæpa: røre lett
tøvra	9 Skyming 133	vente, nøle, gje seg til, somle
tøya av	30 Under Solhov 315	smelte bort
tøynde	15 Elveland 22	tøynde: halde styr på, styre, temje
ukvila	13 Porten 110	ulende, urydda mark
uk-villt	33 Broder Hans 48	ukville: ulendt, vanskeleg å ferdast
umsytleig	30 Under Solhov 192	umsyte = omsorg, her: omstendeleg, særleg
undamun	32 Jordfast 228	unnamon(n): forsprang
une	1 Dei gamle 6	trivsel
utrømme	4b Ten... 1952 37	rom utanfor huset
utsjået	5 Um Tyskland 3	inntrykket
uvar	12 Stefanus 116	var: varsam, redd, skvetten
vandøven	27 Per Sjø 31	vanskeleg
vange	41 Då tedde.. 154	(som kom under) omtale
vanke	12 Stefanus 93	om personar: skadde, vanføre
vanvoksen	30 Under Solhov 23	vanfør

varnagle	27 Per Sjøøl 28	åtvaring
varnæmt	30 Under Solhov 161	kjenslevart, som toler lite
varpa	30 Under Solhov 138	kasta
ve	37 Boki om OL.. 73	heilag stad, blotstad
vegråsi	35 Dag 246	rås: gangstig, råk
vehikkel	20 Uppetter g. 81	e. vehjkkel: køyretøy, hjelpemiddel, reiskap
vekrast	30 Under Solhov138	bli oppmerksom ??
vekre	30 Under Solhov 17	vekkje, kveikje
vekruge	29 Per Spelmann 32	vakne
velgang	15 Elveland 40	??
vengjer	22 Dagrit 104	vengje (av veng): flyge, brukevengene
vengla	15 Elveland 215	flagre, flyge skeivt og ustadig
vet	30 Under Solhov 230	vetter, vinter
vidking	15 Elveland 228	vidke: vide ut, gjere rommelegare
vidskodt	30 Under Solhov 40	vidt utsyn
vigvollen	7 Domen 43	vig: stridande
vindbrose	30 Under Solhov 312	vindstøyt, stormbyge
vindbyle	13 Porten 108	-byle: sterk vindbyge
vister	7 Domen 104	lukt, stank
vister	21 Glør 71	vist f.: tegn, merke, opphald
vitring	15 Elveland 25	varsling, melding, vink
vitta	26 Per Spegil 149	vitte: vifte, vinke, slå ut med handa
volka	9 Skyming 85	bivre
vyrkleik	15 Elveland 121	vyrk: syner omsyt, omhug
våden	32 Jordfast 173	våde: stor naud, fare
ym	15 Elveland 106	veik uklar lyd, uklar kjensle
ymde	27 Per Sjøøl 224	ymje: mumle, brumme
ysmeblå	7 Domen 172	ysme-: disig, tåke
ærug	27 Per Sjøøl 36	velvillig
ættvill	10 Dagning 36	uviss om himmelretingane
øgjeleg	7 Domen 92	frykteleg, forferdeleg
øgjelegste	32 Jordfast 251	øgjeleg: forferdeleg, frykteleg

øgne rippet	30 Under Solhov 21	"raude rappen"
øne	30 Under Solhov 61	fara med narreskap, galskap
ørskar	4b Ten... 1952 31	ørske v.:døse, dorme
ørstelt	31 Ættbunden 30	vanstelt, vanstemt
ørter	10 Daging 21	opphissar
ørtrøyten	30 Under Solhov 140	rastlaus
ørvena	7 Domen 114	vonløyse, mishåp
øygjer	12 Stefanus 32	øygne, augne, oppdage, øyne
øygjar	23 Gilde 62	ser, augnar
øyrde	27 Per Sjø 132	? dreiv?
åbruig	30 Under Solhov 199	sjalu
åbryuge	15 Elveland 121	vere å.: svartsjuk, sjalu
ågrip	5 Um Tyskland 42	åtak
ågruvs	32 Jordfast 314	nasegrus
åmose	17 Valet 44	almisse, fattiggåve
åveltes	34 Fyrste glimt 113	åvelt: liggje på rygg (med føtene i veret, brukt om dyr)
åmot	15 Elveland 50	der to elvar (åer) møtrest
åtgau	12 Stefanus 105	vekkje å.: bli lagt merke til

Sletto

Minnesteinen i Sletto

SELSKAPET

vart skipa i diktaren si heimbygd, Hol, den 3.mars 2001. Vedtektene seier at selskapet er eit landsfemnande selskap av einskildpersonar, organisasjonar, skular, verksemder, institusjonar, kommunar og fylkeskommunar.

FØREMÅLET med selskapet er å styrke interessa for Olav Sletto sitt forfattarskap.

Dette skal gjerast m.a. ved

- å sjå til at Olav Sletto sine bøker vert gjort tilgjengeleg for ålmenta
- å leggja til rette for auka bruk av Olav Sletto sin litteratur i skuleverket
- å medverka til at lydopptak med Olav Sletto vert teke vare på og nytta
- å arbeida for at det blir gjeve ut publikasjonar om kunstnaren og produksjonen hans
- å arrangera foredrag, seminar, kurs og ekskursjonar m.v.
- å ta vare på og utvikla Sletto-samlinga i Holet bibliotek
- å leggja til rette for systematisering og forskning med grunnlag i Olav Sletto sine etterlatne manuskript, brev m.v.

Medlemspengane er 100 kroner året. (Bankkonto 2333.22.62998)

Adressa er

Olav Sletto – selskapet, Høgehaugvegen 11, 3576 HOL

www.olavslettoselskapet.no

BLANT DE RIMELIGSTE
ÅR ETTER ÅR.

FLERE GANGER RIMELIGST!

*Spar tusenvis av
kroner på strømregningen
med varmepumpe*

Vi tilbyr alle våre kunder et meget fordelaktig tilbud på kjøp av varmepumpe fra Fujitsu. Betal alt kontant eller kr. 349,- pr. mnd. - etter hvert som du sparer strøm.

Du kan spare mange penger ved å flytte over til oss. Det er gratis og fort gjort!

Ring tlf. 32 08 70 00 eller se
www.ustekveikja.no

DU VET HVOR DU
HAR OSS!

USTEKVEIKJA
ENERGI

STOKKE NÅYST

www.stokketrykk.no